د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپرېدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د مياشتې (۸)
پرله پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشيح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئـيس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامـه او د افغـانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغۍ په هيله ، نـوی اساسـي قـانون چـې د ۱۳۸۲ هجـري لمريـز کـال د ليـندۍ لـه ۲۲ څخه د مرغومې تـر ۱۴ نېټـې پـورې پـه کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لـخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مـادو کې د رأيـو پـه اتفـاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعـلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تـر څـو دغـه اساسي قـانون د اسلام د مبين ديـن د حکمونـو پـه رعـايت سره دملـي يـووالي د ټينګښـت ، د دموکراسـۍ د هدفـونو د تحقـق د مدني ټولنې د جـوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصـادي ، اجتمـاعي ، سياسـي او فرهنګي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنـــام خـــداوند بـزرگ و بـه آرزوی سعادت مردم نـجيب و صلـح دوسـت افغـانسـتـان، قـانـون اساسی جديـد را کـه توسط لـويه جـرگـهٔ تـاريـخـی ۲۲ قـوس الـی ۱۴ جـدی ۱۳۸۲ هجـری شمسـی، مـنعقدهٔ شهر کابـل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ مـاده بـه اتفـاق آرا تصـويب گرديد ، توشيح و انفـاذ آنرا اعلام می دارم.

از بـارگـاه خداونـد متـعال استدعا دارم تـا ايـن قـانون اساسـی بـا رعايـت احکـام ديـن مبيـن اسـلام، تحکـيم وحـدت ملـی، تـحقق اهـداف دمـوکراسـی، اعمـار جامعهٔ مدنی، رفـاه همگانی اقتصـادی، اجتمـاعی، سـياسـی و فـرهنگـی، مـشعل راه دولـت و مـردم کـشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلكــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او ورورولي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين كړي.

و من الله توفيق

حامد كرزى

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د كابل ښار

گـــــرديده، صـــــلح، بـــرابـــــرى و بـــرادرى را بـــــين ملـــت افغانســـتان تأمين نمايد.

و من الله توفيق

حامد كرزى

رئيس دولت انتقالى اسلامى افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هـــجرى شمســى
شهر كابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست / فهرست قانون اساسی افغانستان

عنوان	د مادو شمېر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
سريزه		۱	مقدمه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱ مادې)	۳	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
دويم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجايب	(۳۸ مادې)	۱۰	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
درېيم فصل: جمهور رئيس	(۱۱ مادې)	۲۶	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
شپږم فصل: لويه جرګه	(۶ مادې)	۵۵	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
لسم فصل: تعديل	(۲ مادې)	۷۱	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
يوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام علي سيد الانبياء و المرسلين محمد (ﷺ) و علی آله و اصحابه اجمعين.

سريزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (جل جلاله) پرسپيڅلي ذات په ټينګ ايمان ، د حق تعالي په مشيت پر توکل او د اسلام په سپيڅلي دين پر اعتقاد ؛

■ د تيرو بې عدالتيو او ناخوالو په درک او زموږ پر هيواد راغليو بې شميره مصيبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سربښندنو، تاريخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستايلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهيدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او يو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعايت او د بشر دحقوقو نړيوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ايمان راسخ به ذات پاک خداوند (جل جلاله) و توکل به مشيت حق تعالی و اعتقاد به دين مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصايب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدير از فداکاری ها ، مبارزات تاريخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک اين که افغانستان واحد و يکپارچه به همه اقوام و مردم اين سرزمين تعلق دارد؛

■ با رعايت منشور ملل متحد و با احترام به اعلاميهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلامیې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټینګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکمیت او ځمکنۍ بشپړتیا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې، پرقانونیت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزادیو د تأمین په منظور؛

■ د هېواد د سیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سیدونکیو ته د یو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپیریال د تأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبیت په منظور؛

د هېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمین آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمین زندگی مرفه و محیط زیست سالم برای همه ساکنان این سرزمین؛

■ و سرانجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضیات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازیو له لارې د یو زرو درې سوه دوه اتیا یم لمریز هجري کال د مرغومي د میاشتې په څوارلسمه نیټه د کابل په ښار کې تصویب کړ.

از طریق نمایندگان منتخب خود درلویه جرگهٔ مؤرخ چهاردهم جدی سال یک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

لومړی فصل
دولت

فصل اول
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بیلیدونکی اسلامي جمهوري دولت دی.

مادهٔ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غیر قابل تجزیه می باشد.

دوه یمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دین، د اسلام سپیڅلی دین دی.

د نورو ادیانو پیروان د خپل دین په پیروۍ او د خپلو دیني مراسمو په اجرأ کې د قانون د حکمونو په حدودوکې آزاد دي.

مادهٔ دوم:
دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دین مقدس اسلام است.

پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و اجرای مراسم دینی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

درېیمه ماده:
په افغانستان کې هیڅ قانون نشي کولای چې د اسلام دسپیڅلي دین د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

مادهٔ سوم:
در افغانستان هیچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احکام دین مقدس اسلام باشد.

څلورمه ماده:
په افغانستان کې ملي حاکمیت په ملت پورې اړه لري چې په مستقیم ډول

مادهٔ چهارم:
حاکمیت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقیم یا توسط نمایندگان خود آن را اعمال می کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوی وسایر اقوام می باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمۀ افغان اطلاق می شود.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعیت و پناهندگی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادۀ پنجم:

تطبیق احکام این قانون اساسی و سایر قوانین، دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و تأمین امنیت و قابلیت دفاعی کشور از وظایف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني كرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموكراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيموكې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت پر بنسټ ديوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مكلف دى.

اوومه ماده:

دولت د ملگرو ملتونو د منشور، د بين الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلاميې رعايت كوي.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو، د مخدره موادو د كرلو او قاچاق او د مسكراتو د توليد او استعمال مخنيوى كوي.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سياست دخپلواكۍ، ملي گټو او ځمكنۍ بشپړتيا په ساتلو، نه مداخلې، ښه گاونډيتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظيموي.

مادۀ ششم:

دولت به ايجاد يک جامعه مرفه و مترقى بر اساس عدالت اجتماعى، حفظ كرامت انسانى، حمايت حقوق بشر ، تحقق دموكراسى، تأمين وحدت ملى، برابرى بين همه اقوام و قبايل و انكشاف متوازن در همه مناطق كشور مكلف مى باشد .

مادۀ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بين الدول، ميثاق هاى بين المللى كه افغانستان به آن ملحق شده است و اعلاميۀ جهانى حقوق بشر را رعايت مى كند .

دولت از هر نوع اعمال تروريستى، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسكرات جلوگيرى مى كند .

مادۀ هشتم:

دولت سياست خارجى كشور را بر مبناى حفظ استقلال، منافع ملى و تماميت ارضى و عدم مداخله، حسن همجوارى، احترام متقابل و تساوى حقوق تنظيم مى نمايد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانـــونـه او نـــورې تـر ځمکـې لاندې زیرمـــې او لرغونـــې آثـار د دولـــت ملکیت دي.

د دولت د ملکیتونو ساتنه او اداره او لــه طبیعـــي زیرمـــو او نـــورو عامـــه ملکیتونـو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادۀ نهم:
معـــــادن و سـایــر منـابـــع زیــــر زمینـی و آثـار باسـتـانـی ملکیـت دولــت می باشند.

حـفـاظـــت و اداره امـــلاک دولـــت و طـــرز استـفـــاده درســـت از منــابـــع طـبـیـعـــی و سـایــر امـــلاک عـامـــه تـوسط قـانـون تنظیم می گردد.

لسمه ماده:
دولـت ، خصوصـي پـانګې اچـونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقـانون لـه حکمونـو سره سم هڅوي ، ملاتړيې کوي او مصؤنیت يې تضمینوي.

مادۀ دهم:
دولـت، سـرمایه گزاریهـا و تشـبثات خصوصی را مبتنی بـر نظـام اقتصاد بـازار، مطـــابق بـه احکـام قـــانون، تشویق، حـــمایـت و مصـــؤنیـت آنهـا را تضمین می نماید.

یوولسمه ماده:
پـه کـورنۍ او بهرنـۍ سوداګرۍ پـورې تړلـې چـارې، د هېـواد لـه اقتصـادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادۀ یازدهم:
امـور مـربـوط بـه تجـارت داخلـی و خـــارجی، مطـــابق بـــه ایجابـــات اقتصـادی کشـور و مصـالح مـردم ، تـوسـط قـانـون تنظیـم میگـردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

مادۀ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

د پیســـو نشـــرول، د هېـــواد د پـــولي سیاسـت طـرح او تطبیـق، د قـانون لـه حکمونـــو ســره ســم د مرکـــزي بانـــک صلاحیت دی.

نـــشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولـــی کشـــور، مطـابـق بـه احـکام قـــانــون، از صـــلاحیـــت بـــانـــک مرکزی مـــی باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمیږي.

دیارلسمه ماده:
دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

څوارلسمه ماده:
دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبیرونه نیسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادهٔ سیزدهم:
دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادهٔ چهاردهم:
دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپیریال د خوندي کولواو ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

شپاړسمه ماده:
د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني، پامیري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني او یا پامیري ژبو څخه پر یوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دریمه رسمي ژبه ده، د تطبیق ډول یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پیاوړتیا او پراختیا لپاره اغیزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډیو او تلویزیون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کیږي.

مادۀ پانزدهم:
دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

مادۀ شانزدهم:
از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور, پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوۀ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده‌کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېواد د تقويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظيمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ له: دريو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی. دري واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نيمايي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پرځای شوی دی.

دافغانستان د دولت ملي نښان له سپين رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه

مادهٔ هفدهم:
دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعليمات دينی، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دينی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادهٔ هجدهم:
مبدأ تقويم کشور بر هجرت پيغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقويم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطيل عمومی است، ساير رخصتی ها توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ نزدهم:
بيرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سياه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفيد می باشد که در دو گوشه آن دو بيرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې يې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پرې راګرځول شوي دي.

له بیرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

یوویشتمه ماده:
د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارینه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

در ويشتمه ماده:
ژوند د خدای (جل جلاله) بخښنه او د انسان طبيعي حق دی، هيڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادهٔ بیست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است، هیچ شخص بدون مجوز قانونی از این حق محروم نمی گردد.

څلرويشتمه ماده:
آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظيمېږي حدودنه لري.

مادهٔ بیست و چهارم:
آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادهٔ بیست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

تـرهغې چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نه شي، بې گناه گڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ويشتمه ماده:
جرم يو شخصي عمل دی.

مادهٔ بیست و ششم:
جرم یک عمل شخصی است.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پر هغه باندې د جزاء تطبيق بل هيچاته سرايت نه کوي.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزا بر او به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ويشتمه ماده:

هيڅ يو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هيڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقيبيدای، نيول کيدای او يا توقيفېدای نه شي.

هيچاته سزا نشي ورکول کيدای مګر، د با صلاحيته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

مادۀ بيست و هفتم:

هيچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گرديده باشد.

هيچ شخص را نمی توان تعقيب، گرفتار و يا توقيف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هيچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمۀ با صلاحيت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گرديده باشد.

اته ويشتمه ماده:

د افغانستان هيڅ يو تبعه په جرم باندې د متهم کيدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بين الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هيڅ افغان د تابعيت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه يا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

مادۀ بيست و هشتم:

هيچ يک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پيمان های بين الدول که افغانستان به آن پيوسته باشد.

هيچ افغان به سلب تابعيت و يا تبعيد در داخل يا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

نهه ويشتمه ماده:

د انسان تعذيب منع دی.

هيڅوک نه شي کولای چې له بل

مادۀ بيست و نهم:

تعذيب انسان ممنوع است.

هيچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص ځخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر وکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

دېرشمه ماده:
له متهم یا بل شخص ځخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

یودېرشمه ماده:
هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

مادهٔ سی ام:
اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

مادهٔ سی و یکم:
هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولت په جنايي پيښو کې د بېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

دولت در قضايای جنايی برای متهم بی بضاعت وکيل مدافع تعيين می نمايد.

د متهم او د هغه د وکيل تر منځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

محرميت مکالمات، مراسلات و مخابرات بين متهم و وکيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن می باشد.

د مدافع وکيلانو وظايف او واکونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

وظايف و صلاحيت های وکلای مدافع توسط قانون تنظيم می گردد.

دوه دېرشمه ماده:
پور د پوروړي د آزادۍ د سلبيدو يا محدودېدو سبب کيدای نشي.

مادۀ سی و دوم:
مديون بودن شخص موجب سلب يا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

د پور د بيرته اخيستلو لارې چارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

طرز و وسايل تحصيل دين توسط قانون تنظيم ميگردد.

دري دېر شمه ماده:
د افغانستان اتباع د انتخابولو او د انتخابېدلو حق لري.

مادۀ سی و سوم:
اتباع افغانستان حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را دارا می باشند.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

شرايط و طرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم ميگردد.

څلور دېرشمه ماده:
د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

مادۀ سی و چهارم:
آزادی بيان از تعرض مصؤن است.

هر افغان حق لري چې خپل فکر د وينا، ليکنې، انځور او يا نورو وسيلو له لارې، په دې اساسي قانون کې د راغلو حکمونو په

هر افغان حق دارد فکر خود را به وسيله گفتار، نوشته، تصوير و يا وسايل ديگر، با رعايت احکام مندرج اين قانون اساسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعایت، څرګند کړي.

اظهار نماید.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

د مطبعو، راډیو او تلویزیون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسایلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لیارې تنظیمېږي.

احکام مربوط به مطابع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم میگردد.

پنځه دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او یا معنوي غوښتنو د تأمین لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

مادۀ سی و پنجم:
اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سیاسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند، مشروط بر اینکه:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دین د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۱- مرامنامه و اساسنامۀ حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج این قانون اساسی نباشد؛

۲- د ګوند تشکیلات او مالي منابع څرګند وي؛

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکیلات

۳- اهداف و تشکیلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنيو سياسي گوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د گوند جوړول او فعاليت كول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او گوند چې د قانون له حكمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحيتې محكمې له حكمه پرته نه منحل كېږي.

شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنو د تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وكړي.

اوه دېرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او ليكونو آزادي او محرميت كه په ليكلي ډول وي يا د تيليفون او تلگراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېرى څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او ليكونو د پلټنې حق نه لري، مگر د قانون له حكمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دېرشمه ماده:
د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا یې وپلټي.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

نهه دېرشمه ماده:
هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بیرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادهٔ سی و هشتم:
مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

مادهٔ سی ونهم:
هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلويښتمه ماده:
ملكيت له تيري څخه خوندی دی.

هېڅوک د ملكيت د ترلاسه كولو او په هغه كې له تصرف كولو څخه نه منع كېږي، مگر د قانون د احكامو په حدودوكې.

د هيچا ملكيت د قانون د حكم او د باصلاحيته محكمې له پرېكړې پرته نه مصادره كېږي.

د شخص د ملكيت استملاک يوازې د عامه گټو د تأمين په مقصد، د مخكيني او عادلانه بدل په وركولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حكم كېداى شي.

يوڅلو يښتمه ماده:
بهرنـي اشخاص په افغانستان كې د عقاري مالونو د ملكيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانگې اچونې په منظور د قانون له حكمونو سره سم جواز لري.
د بهرنيو ملكونو پر سياسي نمايندگيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پكې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حكمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهلم:
ملكيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از كسب ملكيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احكام قانون.

ملكيت هيچ شخص، بدون حكم قانون و فيصلهٔ محكمهٔ با صلاحيت مصادره نمی شود.

استملاک ملكيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حكم قانون صورت می گيرد.

مادهٔ چهل و يكم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملكيت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار به منظور سرمايه گذاری، مطابق به احكام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمايندگی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی كه افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احكام قانون، مجاز می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هـر افغــان مکلــف دی د قــانون لــه حکمونـو سره سم دولـت تـه مالیـه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قـانون لـه حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عـدالت پـه رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهـرنیو کسـانو او مؤسســـسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هــــر ډول ورکــــړه شــــوي مــــالیه، محصـول او عایـدات، دولتـي واحـد حساب ته تحویلېږي.

مادهٔ چهل و دوم:
هـر افـغان مـكلـف است مطابـق بـه احــکام قانــون بــه دولــت مالیــه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

انـدازهٔ مـالیه و محصـول و طرز تادیـهٔ آن، بـا رعایـت عـدالت اجتمـاعی، توسط قانون تعیین میگردد.

ایـــن حکـــم در مـــورد اشـــخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هــر نـوع مالیـه، محصـول و عوایـد تــادیه شــده، بــه حـساب واحـد دولتی تحویل داده می شود.

دري څلو یښتمه ماده:
زده‌کـــړه د افغـانســتـــان د ټولـــو اتباعـــو حق دی چـــې د لـیسـانـس تــر درجـــې پورې وړیـا د دولـت لـــه خـــوا تـأمینیږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کـې د متــوازن معـارف د عـامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تـأمین لپـاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیـق کـړي او د مورنیـو ژبـو د تـدریس لپـاره پـه هغـو سیموکي چې پـرې خبـرې کېـږي لاره

مادهٔ چهل وسوم:
تعلیم حـق تمام اتباع افغانستان است کـه تـا درجـه لیسـانس در مؤسسـات تعلیمـی دولتـی بـه صـورت رایگـان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولـت مكلـف است بـه منظـور تعمـيم متـوازن معـارف در تمـام افغانسـتان، تـأمین تعلیمـات متوسـطهٔ اجبـاری، پروگـرام مـؤثر طـرح و تطبیـق نمایـد و زمینه تدریس زبـان هـای مـادری را در مناطقـــی کـه بـه آنهـا تکلـم مـی کننـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

ځلور څلویښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو د زده کړو د ښه والي او په هیوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي .

پنځه څلویښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او دښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوینوي.

شپږ څلویښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

فراهم کند.

مادۀ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

مادۀ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

مادۀ چهل و ششم:
تأسیس و ادارۀ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه دولت است.

اتباع افغانستان می توانند به اجازۀ دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لوړو زده کړو په دولتي مؤسسو کې دشاملېدو شرطونه او له هغو سره نورې مربوطې چارې، دقانون له لیارې تنظیمېږي.

اوه څلويښتمه ماده:
دولت د علم ، فرهنګ، ادب او هنر د پرمختګ لپاره اغيز من پروګرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمینوي او په ټولو برخو کې علمي څیړنې هڅوي او ملاتړ يې کوي او د هغو له نتیجو څخه د اغیزمنې ګټې اخیستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

اته څلويښتمه ماده:
کار، د هر افغان حق دي.

دکار د ساعتونو ټاکل، او با معاشه رخصتي، د کار او کارګر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

را به اشخاص خارجی نیز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

شرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عالی دولتی و سایر امور مربوط به آن، توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ چهل و هفتم:
دولت برای پیشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمین می نماید و تحقیقات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایت می کند و استفادهٔ مؤثر از نتایج آن را ، مطابق به احکام قانون، تعمیم می بخشد.

مادهٔ چهل و هشتم:
کار حق هر افغان است.

تعیین ساعات کار، رخصتی با مزد ، حقوق کار و کارگر و سایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظیم میگردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلویښتمه ماده :
د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساینه تهدید کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پر ماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

پنځوسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د یوې سالمې ادارې او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځته کېدو لپاره، لازم تدبیرونه ونیسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنیت ته له زیان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخې او له هر ډول توپیر څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کېږي.

مادۀ چهل و نهم:
تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالت جنگ، آفات و سایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

مادۀ پنجاهم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد ادارۀ سالم و تحقق اصلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:

هر څوک چې له اداري څخه بې موجبه زيانمن شي د تاوان اخيستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

له هغو حالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولت نشي کولای د با صلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

دوه پنځوسمه ماده :

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوي او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي آسانتياوې د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دري پنځوسمه ماده :

دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځواکمنې او په ټولنه کې د هغوی د

مادۀ پنجاه و يکم:

هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمۀ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

مادۀ پنجاه و دوم:

دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحی رايگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين می نمايد.

دولت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت می کند.

دولت به منظور تقويت تربيت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادۀ پنجاه و سوم:

دولت به منظور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهدأ و مفقودين و برای باز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـعالې ونـډې اخيسـتنې پـه خـاطر د مالي مرستو او روغتيـايي خدمتونو د تنظيم لپـاره د قـانون لـه حكمونـو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

توانـــی معـلوليـــن و معـيـوبـــين و سـهم گـيری فـعال آنان در جـامــعه، مطـابـق به احكـام قـانون، تـدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او لـه زړو كسـانو، بې سر پرسـته ښـځو، معيوبينــو او معلولينــو او بــې وســه يتيمـانو سره د قـانون لـه حكمونـو سره سم لازمي مرستې كوي.

دولـت حقـوق متقاعـدين را تضـمين نمـوده، بـرای كـهن سـالان، زنـان بـی سرپرســت، معيــوبين و معلــولين و ايتــام بـی بضـاعت مطـابق بـه احكـام قانون كمک لازم بـه عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده :

كـــورنـــۍ د ټـــولـنـــې اســـاسي ركــن دی او د دولـــت تـــر پـامـلرنې لانـدې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خــانواده ركــن اساســی جامعــه را تـشـكـيل می دهـد و مـورد حمـايـت دولت قـرار دارد.

دولت د كـورنۍ او پـه ځـانگړې توگـه د مـــور او ماشـــوم د جســـمي او روحـــي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دين لـه احكـامو سره د مغـايرو رسـومو د لـه منځـه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولــت بــه منظــور تــأمين ســلامت جــســمـی و روحی خـانواده، بـالاخص طفـل و مـــادر، تـربيـت اطـفـــال و بـرای از بيـن بـردن رسـوم مـغـــاير با احكام دين مقدس اســلام تدابير لازم اتخاذ می كند.

پنځه پنځوسمه ماده :

لـه هېـواد څخـه دفـاع د افغانسـتان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفـــاع از وطـــن وجيبـــۀ تمـــام اتبـــاع افغـانسـتـان است.

د عسـكري مكلفيـت د دورې د تېرولـو شرطونه دقانون له لياري تنظيمېږي.

شـرايط اجرای دورۀ مكلفيت عسـكری توسط قانون تنظيم ميـگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پيروي، د قوانينو اطاعت او دعامه نظم او امنيت رعايت دافغانستان د ټولو خلکو وجيبه ده.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کيږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمينوي. دا کسان د بين المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانينو په رعايت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعايت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کميسيون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کميسيون ته شکايت وکړي.

کميسيون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني ځانګو ته راجع کړي او د هغوی له

مادۀ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

مادۀ پنچاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

مادۀ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

حـقوق آنـها مسـاعدت نماید.

ددې کمېسیون جوړښت او د کار ډول يې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دي اساسي قانون کې له راغلو آزاديو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

مادۀ پنجاه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

دریم فصل
جمهور رئیس

فصل سوم
رئیس جمهور

شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

مادۀ شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهــور رئــيس لــومړی مرســتيال د جمهـور رئـيس د غيـاب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قـانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

معــاون اول رئــيس جمهــور در حالــت غيــاب، اســتعفأ و يــا وفــات رئــيس جمهـور، مطـابق بـه احکـام منــدرج ايــن قانون اساسی، عمل می کند.

د جمهـــــور رئـــــيس د لـومـــــړي مـرستـيـــال پــه غيـــاب کــې، دويـم مرسـتيال د اساسـي قـانون لـه منـدرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

در غـيـــــاب مـــــعاون اول رئـــيس جمهـــور، معــــاون دوم مطـــابـــق بـــه احکام منـــدرج ايـــن قـــانون اساسی عمل می کـــند.

يوشپيتمه ماده :
جمهـــور رئـــيس د راي ورکوونکيـــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو لــه لارې په سلــوکې تر پنځـوسو زيـاتو رايو په ترلاسه کــولو انتخابيږي.

مادۀ شصت و يکم:
رئيس جمهور با کسب اکثريت بيش از پنجاه فـی صد آرای رای دهنـدگان از طريــق رأی گيــری آزاد، عمــومی، سری و مستقيم انتخاب می گردد.

د جمهـور رئـيس وظيفـه تـر انتخابـاتو وروســته د پــنځم کــا ل د غبرګـولي پــه لومړی نيټه پای ته رسيږي.

وظـيـفـــۀ رئـيـــــس جـــــمهور در اول جوزای ســال پـنجم بعد از انتخابات پايان می يــابــد.

د جمهور رئيس د کار تر پای ته رسېدو د مخــه د نــوي جمهـور رئـيس د ټـاکلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشپيتو ورځو پورې، موده کې کيږي.

انتخابـات بــه منظـور تعيــين رئـيس جمـهـور جـــديد در خـلال مـــدت سی الــی شــصت روز قبــل از پايــان کــار رئـــيس جمهـــور برگزار ميگردد.

کــه چيــرې پــه لــومړي پــړاو کــې لــه کانديدانو څخه يو هم ونه کړای شي چې په سلوکې تـر پنځوسو زيـاتې رايـې ترلاســه کــړي، انتخابــات د دوهــم ځــل لپاره د انتخابـاتو د نتـايجو د نېټـې تـر اعــلان وروســته د دوو اونيــو پــه اوږدو

هــرگـــــاه در دور اول هـــيچ يـــک از کــانـديـدان نتــواند اکثريت بــيش از پنجـــاه فـــی صـد آرا را بـــه دســـت آورد، انتـــــخابات بــرای دور دوم در ظـــــرف دو هفـــته از تــاريخ اعـــلام نتـــــايج انتـــــخابات بـــرگزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتي رايي ترلاسه کړي وي.

گردد و در اين دور تنها دو نفر از کانديدانی که بيشترين آرا را در دور اول به دست آورده اند، شرکت می نمايند.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس گڼل کېږي.

در دور دوم انتخابات، کانديدی که اکثريت آرا را کسب کند، رئيس جمهور شناخته می شود.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای گيری د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کيږي.

هرگاه يکی از کانديدان رياست جمهوری در جريان دور اول يا دوم رأی گيری و يا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتايج انتخابات وفات نمايد، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار ميگردد.

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد پېږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

مادهٔ شصت و دوم:

شخصی که به رياست جمهوری کانديد می شود، واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږيدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

۱- تبعهٔ افغانستان، مسلمان و متولد از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد؛

۲- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

۲- در روز کانديد شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :

جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لیارې تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسايۍ په لاره

نشده باشد ؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادۀ شصت و سوم:

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد ، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:

جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصمیم نیول؛

۶- د ملي شورى په تایید له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګیو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلویې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تایید د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادهٔ شصت و چهارم:

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳- قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائید شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصمیم لازم در حالت دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائید شورای ملی؛

۷- دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرگې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱- د ولسي جرگې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مركزي بانک، د ملی امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاكل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۲- د ولسي جرگې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاكل؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواكونو، پوليسو، د ملی امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نماينده گيو د مشرانو ټاكل؛

۱۵- په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نماينده گانو د باورليكونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشېح كول؛

۹- افتتاح اجلاس شوراى ملى و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفاى معاونين رياست جمهورى؛

۱۱- تعيين وزرا، لوى ثارنوال، رئيس بانک مركزى، رئيس امنيت ملى و رئيس سره مياشت به تائيد ولسى جرگه و عزل و قبول استعفاى آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضاى ستره محكمه به تائيد ولسى جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قواى مسلح، پوليس و امنيت ملى و مامورين عالى رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴- تعيين سران نمايندگى هاى سياسى افغانستان نزد دول خارجى و مؤسسات بين المللى؛

۱۵- قبول اعتماد نامه هاى نمايندگان سياسى خارجى در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينى؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاګانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپيتمه ماده:

جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپيتمه ماده:

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارۀ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادۀ شصت و پنجم:

رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادۀ شصت و ششم:

رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی، مصالح عليای مردم افغانستان را رعايت می کند.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونه او شتمنۍ وپلوري او يا يې وبخښي.

رئيس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکيت های دولتی را بفروشد يا اهدا کند.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه‌ييزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئيس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظيفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمايد.

اوه شپيتمه ماده:

د جمهور رئيس د استعفی، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

مادهٔ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضی صعب العلاج که مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها و وظايف رئيس جمهور را به عهده می گيرد.

جمهور رئيس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئيس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نمايد.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبيت د هغه طبي هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

تثبيت مريضی صعب العلاج توسط هيئت طبی با صلاحيت که از طرف ستره محکمه تعيين ميگردد صورت ميگيرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در اين حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادي له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادهٔ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توګه، د وظیفي د ترسره کولو په موده کې لاندېنۍ چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعدیل؛

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- د وزیرانو عزل؛

۲- عزل وزرا؛

۳- ټول پوښتنه؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئیس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرګې په تائید ټاکل کېږي.

مادهٔ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئيس او د هغه د لومړي مرستيال د يوځايي مړينې په صورت کې په ترتيب سره دويم مرستيال، د مشرانو جرګې رئيس د ولسي جرګې رئيس د او د بهرنيو چارو وزير يو په بل پسې ددې اساسي قانون د (اوه شپيتمې) مادې له حکم سره سم د جمهور رئيس وظيفې په غاړه اخلي.

نهه شپيتمه ماده :

جمهور رئيس د ملت او ولسي جرګې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پر جمهور رئيس د بشري ضد جرمونو، ملي خيانت يا جنايت د ارتکاب تور لګول د ولسي جرګې د ټولو غړيو د درېيمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي. که چېرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولو غړيو له دريو څخه د دوو برخو د رايو له خوا تاييد شي، ولسي جرګه د يوې مياشتې دننه لويه جرګه دايروي.

که لويه جرګه منسوب شوی اتهام د ټولو غړيو له دريو څخه د دوو برخو د رايو په اکثريت تصويب کړي، جمهور رئيس له وظيفې څخه ګوښه او موضوع ځانګړې محکمې ته سپارل کيږي. ځانګړې محکمه د ولسی

در صورت وفات همزمان رئيس جمهور و معاون اول وی، بالترتيب معاون دوم، رئيس مشرانو جرگه، رئيس ولسی جرگه و وزير خارجه يکی بعد ديگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی وظايف رئيس جمهور را به عهده ميگيرد.

مادهٔ شصت و نهم:

رئيس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام اين ماده مسئول می باشد.

اتهام عليه رئيس جمهور به ارتکاب جرايم ضد بشری، خيانت ملی يا جنايت، از طرف يک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند. در صورتيکه اين تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تائيد گردد، ولسی جرگه در خلال مدت يک ماه لويه جرگه را داير می نمايد.

هرگاه لويه جرگه اتهام منسوب را به اکثريت دو ثلث آرای کل اعضا تصويب نمايد، رئيس جمهور از وظيفه منفصل و موضوع به محکمهٔ خاص محول ميگردد. محکمهٔ خاص متشکل است از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرګې له دريو غړيو، دسترې محکمې له دريو غړيو چې لويه جرګه يې ټاکي او د مشرانو جرګې له رئيس څخه جوړيږي، دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرګې له خوا ټاکل کيږي، اقامه کيږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه نفر از اعضای ستره محکمه به تعيين لويه جرگه، اقامهٔ دعوی توسط شخصی که از طرف لويه جرگه تعيين می گردد صورت ميگيرد.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبيقيږي.

در اين حالت احکام مندرج مادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی تطبيق می گردد.

اويا يمه ماده :

د جمهور رئيس تنخوا او لګښتونه د قانون له لياري تنظيميږي.

مادهٔ هفتادم:

معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم می گردد.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختميدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، ګټه اخلي.

رئيس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثنای حالت عزل، برای بقيه مدت حيات از حقوق مالی دوره رياست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفيد می شود.

څلورم فصل
حکومت

فصل چهارم
حکومت

يواويايمه ماده:

حکومت له وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې کار کوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له لياري تنظيميږي.

مادهٔ هفتاد و يکم:

حکومت متشکل است از وزرا که تحت رياست رئيس جمهور اجرای وظيفه می نمايند. تعداد وزرا و وظايف شان توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اویایمه ماده :
څوک چې د وزیر په توګه ټاکل کیږي باید لاندیني شرطونه ولري:

۱- یوازي د افغانستان د تابعیت لرونکی وي.

که چیرې د کوم وزارت کاندید د بل هېواد تابعیت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تائید یا رد ، صلاحیت لري؛

۲- لوړ تحصیلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر یې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

دري اویایمه ماده :
کېدای شي وزیران د ملي شورى له غړیو او یا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړی د وزیر په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادۀ هفتاد و دوم:
شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هرگاه کاندید وزرات تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحیت تائید و یا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصیلات عالی، تجربۀ کاری و شهرت نیک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادۀ هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی یا خارج از آن تعیین شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود، عضویت خود را در شوری از دست میدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کیږي.

څلور اویایمه ماده :
وزیران د وظیفې له پیله مخکې د جمهور رئیس په وړاندې، لاندینۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین د حکمونو حمایت، داساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانینو رعایت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر وګڼم او خپلې راسپارل شوې وظیفې په ریښتینولۍ سرته رسوم."

پنځه اویایمه ماده :
حکومت لاندینۍ وظیفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانینو د احکامو او د محکمو د قطعي پرېکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او په نړیواله ټولنه کې د افغانستان د حیثیت او

وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعیین میگردد.

مادهٔ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان را رعایت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظایف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادهٔ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

۱- تعمیل احکام این قانون اساسی و سایر قوانین و فیصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټينګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعې تنظيمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پاى کې د سرته رسيدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظيفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخې د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

شپږ اويايمه ماده :
حکومت د هېواد د سياست د اساسي کرښو د تطبيق او دخپلو وظيفو د تنظيمولو لپاره مقررات وضع او تصويبوي. دا مقررات بايد د هيڅ قانون له نص يا روح سره مناقض نه وي.

بين المللى؛

۳- تأمين نظم و امن عامه و از بين بردن هر نوع فساد ادارى؛

۴- ترتيب بودجه، تنظيم وضع مالى دولت و حفاظت دارايى عامه؛

۵- طرح و تطبيق پروگرام هاى انكشافى اجتماعى، فرهنگى، اقتصادى و تكنالوژيكى؛

۶- ارائه گزارش به شوراى ملى در ختم سال مالى درباره امور انجام شده و پروگرام هاى عمدۀ سال مالى جديد ؛

۷- انجام ساير وظايفى كه به موجب اين قانون اساسى و قوانين ديگر از وظايف حكومت دانسته شده است.

مادۀ هفتاد و ششم:
حكومت براى تطبيق خطوط اساسى سياست كشور و تنظيم وظايف خود مقررات وضع و تصويب مى كند. اين مقررات بايد مناقض نص يا روح هيچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اويايمه ماده :

وزيران خپل وظايف د اداري واحدونو د آمرينو په توگه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانين يې ټاکي، سرته رسوي.

وزيران له خپلو ټاکلو وظايفو څخه د جمهور رئيس او ولسي جرگې په وړاندې مسئوليت لري.

اته اويايمه ماده:

که چېرې وزير په بشري ضد جرمونو، ملي خيانت او يا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (يو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعايت ځانگړې محکمې ته سپارل کېږي.

نهه اويايمه ماده :

حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطيل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بيړنۍ اړتيا پر اساس تقنيني فرمانونه ترتيب کړي.

تقنيني فرمانونه د جمهور رئيس تر توشيح وروسته د قانون حکم پيدا کوي. تقنيني فرمانونه بايد د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړيدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادۀ هفتاد و هفتم:

وزرا وظايف خود را به حيث آمرين واحدهای اداری در داخل حدودی که اين قانون اساسی و ساير قوانين تعيين می کند ، اجرا می نمايند .

وزرا از وظايف مشخصۀ خود نزد رئيس جمهور و ولسی جرگه مسئوليت دارند .

مادۀ هفتاد و هشتم:

هرگاه وزير به ارتکاب جرايم ضد بشری، خيانت ملی و يا ساير جرايم متهم گردد ، قضيه با رعايت مادۀ يکصد و سی و چهارم اين قانون اساسی به محکمۀ خاص محول ميگردد .

مادۀ هفتاد و نهم:

حکومت می تواند در حالت تعطيل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامين تقنينی را ترتيب کند .

فرامين تقنينی بعد از توشيح رئيس جمهور حکم قانون را حايز می شود . فرامين تقنينی بايد در خلا ل سی روز از تاريخ انعقاد نخستين جلسۀ شورای ملی به آن تقديم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ته ورانديږ شي او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

صورتی که از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبار ساقط میگردد.

اتيايمه ماده:
وزيران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه ييزو، قومي، مذهبي او گوندي ملحوظاتو گټه واخلي.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

پنځم فصل
ملي شورى

فصل پنجم
شورای ملی

يواتيايمه ماده :
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شورى د ستر تقنيني اورگان په توگه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندگي کوي.

مادۀ هشتاد ویکم:
شورای ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حیث عالی ترین ارگان تقنینی مظهر ارادۀ مردم آن است و از قاطبۀ ملت نمایندگی می کند.

د شورى هر غړي درايې د څرگندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او ستري گټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

هر عضو شوری در موقع اظهار رای، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

دوه اتيايمه ماده :
ملي شورى له دوو مجلسونو: ولسي جرگې او مشرانو جرگې څخه جوړه ده.

مادۀ هشتاد و دوم :
شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.

هيڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:

د ولسي جرگې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرگې د کار دوره د پنځم کال د چنگاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرگې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرگې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرگې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه وکیلې په ولسي جرگه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

حداقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

څلور اتیایمه ماده :
د مشرانو جرگې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

مادهٔ هشتاد و چهارم:
اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱- د هرې ولایتي جرگې له غړیو څخه یوتن د مربوطې جرگې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۱- از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- د هر ولایت د ولسوالیو د جرگو له غړیو څخه یو تن، د مربوطو جرگو په انتخاب، د دریو کلونو لپاره؛

۲- از جملهٔ اعضای شورا های ولسوالیهای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- پاتې دریمه برخه غړي دمعلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په گډون د هېواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کېږي.

۳- یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر و با تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعیین می نماید.

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د غړي په توگه انتخابېږي په مربوطه جرگه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص دیگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :
هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربېره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړى وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوى نه وي؛

۳- د ولسي جرگې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرگې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :
د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادهٔ هشتاد و پنجم:
شخصی که به عضويت شورای ملی کانديد يا تعيين می شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل می باشد:

۱- تبعهٔ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳- اعضای ولسی جرگه سن بيست و پنج سالگی را در روز کانديد شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادهٔ هشتاد و ششم:
وثايق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتیایمه ماده :

د ملي شورى له دواړو جرګو څخه هره یوه دکار د دورې په پیل کې له خپلو غړیو څخه یو تن د رئیس په توګه د یوې تقنینـي دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نایب او دویم نایب او دوه تنه د منشي او د منشي د نایب په توګه، د یوکال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هیئت جوړوي.

د اداري هیئت وظیفې د هرې جرګې د داخلي وظایفو په اصولو کې ټاکلي کېږي.

اته اتیایمه ماده:

د ملي شورى له، دواړو جرګو څخه هره یوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظایفو د اصولو له مخي کمېسیونونه جوړوي.

نهه اتیایمه ماده :

ولسي جرګه واک لري د غړیو د دریمې برخې په پیشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، یو ځانګړی کمېسیون وټاکي.

ددې کمېسیون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرګې د داخلي وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

مادهٔ هشتاد و هفتم :

هر یک از دو مجلس شورای ملی، در آغاز دورهٔ کار، یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس برای یک دوره تقنینیه و دو نفر را به حیث نایب اول و نایب دوم و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی برای مدت یکسال انتخاب می کند.

این اشخاص هیئت اداری ولسی جرگه و مشرانو جرگه را تشکیل می دهند.

وظایف هیئت اداری در اصول وظایف داخلی هر مجلس تعیین می شود.

مادهٔ هشتاد و هشتم:

هر یکی از دو مجلس شورای ملی برای مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظایف داخلی، کمیسیون ها تشکیل می دهد.

مادهٔ هشتاد و نهم:

ولسی جرگه صلاحیت د ارد به پیشنهاد یک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعهٔ اعمال حکومت، کمیسیون خاص تعیین نماید.

ترکیب و طرز العمل این کمیسیون در اصول وظایف داخلی ولسی جرگه تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملي شوری دا لاندې واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

۵- د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا له هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- په دي اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

يونوي يمه ماده :
ولسي جرگه لاندې ځانگړي واکونه لري:

۱- له هر يوه وزير څخه د استيضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي يمې مادې له حکم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نودم:
شورای ملی دارای صلاحيتهای ذيل ميباشد:

۱- تصويب، تعديل يا لغو قوانين و يا فرامين تقنينی؛

۲- تصويب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی وتکنالوژيکی؛

۳- تصويب بودجۀ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴- ايجاد واحدهای اداری، تعديل و يا الغای آن؛

۵- تصديق معاهدات و ميثاقهای بين المللی يا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- ساير صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی.

مادۀ نود و يکم:
ولسی جرگه دارای صلاحيتهای اختصاصی ذيل می باشد:

۱- اتخاذ تصميم در مورد استيضاح از هر يک از وزرا مطابق به حکم مادۀ نود و دوم اين قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختیایي پروگرامونو او دولتي بودجې په باب تصمیم نیول؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقرریو تایید یا ردول؛

دوه نوي یمه ماده :

ولسي جرگه د ټولو غړیو د شلو فیصدو په پیشنهاد کولای شي، له هر یوه وزیر څخه استیضاح وکړي.

که وراندې شوې توضېح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرگه د نه باور د رای موضوع څېړي.

په وزیر باندې د نه باور رایه باید صریحه، مستقیمه او پر پخو دلایلو ولاړه وي، دغه رایه د ولسي جرگې د ټولو غړیو د رایو په اکثریت صادرېږي.

دري نوي یمه ماده :

د ملي شورى د دواړو جرگو هر یو کمېسیون کولای شي له هر یوه وزیر څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي یا لیکلي ځواب ورکړي.

۲- اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳- تائید یا رد مقرریها مطابق به احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ نود و دوم:

ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضا ، می تواند از هر یک از وزرا استیضاح به عمل آورد .

هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند .

رای عدم اعتماد از وزیر باید صریح، مستقیم و بر اساس دلایل مؤجه باشد . این رای به اکثریت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد .

مادهٔ نود و سوم:

هر یک از کمیسیونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر یک از وزرا در موضوعا ت معین سوال نماید .

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی یا تحریری بدهد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور نوي يمه ماده :
قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولاى شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذ يږي.

پنځه نوي يمه ماده :
د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لياري وړاندې کېداى شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادهٔ نود و چهارم :
قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگری تصریح گردیده باشد.

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبهٔ شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاریخ تقدیم با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نماید. با سپری شدن این مدت و یا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، مصوبه توشیح شده محسوب و نافذ میگردد.

مادهٔ نود وپنجم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت یا اعضای شوری و در ساحه تنظیم امور قضایی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پیشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت میگیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي يمه ماده :
که د قانون د طرحې پيشنهاد پر دولت د نوي تکليف يا د عايداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نيول کېږي چې د پيشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پيشبيني شوی وي.

مادۀ نود و ششم:
هرگاه پيشنهاد طرح قانون حاوی تکليف جديد يا تنقيص در عايدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پيشنهاد، مدرک جبران نيز پيش بينی شده باشد.

اوه نوي يمه ماده :
د حکومت له خوا د قانون د طرحې پيشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

مادۀ نود و هفتم:
پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقديم می گردد.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پيشنهاد او د پور اخيستو او يا ورکولو پيشنهاد له بحث وروسته ديو کل په توگه تصويب يا ردوي.

ولسی جرگه پيشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت يک کل تصويب يا رد می کند.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر يوې مياشتې زيات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پيشنهاد شده را بيش از يک ماه به تاخير اندازد.

ولسي جرگه د پيشنهاد شوي قانون طرح تر تصويب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

ولسی جرگه طرح قانون پيشنهاد شده را بعد از تصويب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصميم نيسي.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصميم اتخاذ می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملـي شـورى د دولـت د هغـو قوانينـو، معاهدو او پرمختيـايي پروګرامونـو پـه باره کې تصميم نيـــولو ته لومړيتوب ورکـوي چې د حکومـت د وړانـديز پـه بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چيرې د قانون د طرحې پيشـنهاد لـه دواړو جرګو څخه ديوې د لسو غړيو لـه خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرګې د يـو پـر پنځمـې برخـې غړيـو تـر تائيـد وروســته د همـاغې جرګـې د کـار پـه فهرست کې نيول کېږي.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مـورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشـنهاد حکومـت ایجـاب رسیدگی عاجـل را نماید اولویت می دهد.

هرگــاه پیشـنهاد طرح قـانون از طرف ده نفـر از اعضـای یکـی از دو مجلـس صورت گیرد، بعـد از تائیـد یک پـنجم اعضـای مجلسی که پیـشنهاد بـه آن ارائـه شده است، در فهرسـت کـار آن مجلس داخل میگردد.

اته نوي يمه ماده :

د دولـــت بودجـــه او د حکومـــت پرمـختيـايــې پروګــرام د مشرانــو جرګــې لــه ليــارې ددې جرګــې لــه مشورتــي نظريـي سره يوځـاى ولسـي جرګې ته سپارل کېږي.

د ولسي جرګې تصميم د جمهور رئيس تـر توشيح وروسـته، مشـرانو جرګې تـه تر وړاندي کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

کـه چېـرې د ځينـو عـواملـو لــه مخې د مالي کــال تـر پيـل مخکـې بـودجـه تـصويـب نشـي، د نـوې بودجـې تـر تـصويـب پـورې، د تېـر کـال بـودجـه تطبيـقېږي.

مادۀ نود و هشتم:

بــودجـــۀ دولـــت و پروگـــرام انکـشافـــی حکومـــت از طريـــق مشـــرانو جرگـــه تـــوأم بـا نظريـۀ مشـــورتـــی آن بـــه ولســی جرگـه تقديم می شود.

تـصميم ولسـی جرگـه بـدون ارائه بـه مـشرانو جرگه بعـد از توشيـح رئيس جمهور نافذ شمرده می شود.

هــرگاه نــظر بـه عـوامـلـی تصويـب بــودجـــه قبــل از آغــاز ســال مــالی صورت نگيـرد، تـا تـصويب بودجـه جـديــد، بــودجــۀ ســـال گـذشتـه تطبيق ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کال د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

حکومت در خلال ربع چهارم سال مالی، بودجهٔ سال آینده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقدیم می نماید. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آینده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقدیم میگردد.

ولسي جرگه نشي کولای د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند تصویب بودجه را بیش از یکماه و اجازه اخذ و یا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بیش از پانزده روز به تأخیر اندازد.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى گڼل کېږي.

هرگاه ولسی جرگه در این مدت راجع به پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه تصمیم اتخاذ نکند، پیشنهاد تصویب شده محسوب میگردد.

نهه نوي يمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروگرام يا له عامه امنيت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکي پاي ته نشي رسېدلای.

مادهٔ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه یا پروگرام انکشافی یا موضوع مربوط به امنیت عامه، تمامیت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:
کـه چېـرې د ېـوې جرګـې مصوبـه د بلې جرګې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلو لپاره د دواړو جرګو د غړيو لـه خوا په برابر شمير ګډ هيئت تاکل کېږي.

د هيئت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشيح وروسته نافذه ګڼل کېږي. کـه ګډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي ګڼل کېږي. پـه دې حالـت کې ولسـي جرګـه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيو لـه دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريت تصويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرګې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ ګڼل کېږي.

يو سلو يوومه ماده :
د ملي شورى هيڅ غړی د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرګنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده :
که د ملي شورى غړی په يوه جرم متهم شي، مسئول مامور لـه موضوع څخه هغې جرګې ته چې متهم يې غړی دی، خبر ورکوي او متهم تر عدلي تعقيب

مادۀ صدم:
هرگـاه مصـوبۀ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود ، بـراى حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوى از اعضـاى هـر دو مجلـس تشکيل مى گردد.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهـور، نافـذ شـمرده ميشـود. در صـورتيـکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کنـد ، مصوبـه رد شــده بـه حساب مـى رود. در ايـن حالـت ولسـى جـرگـه مـى تـوانـد در جلســۀ بعـدى آنـرا بـا دو ثلــث آراى کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصويـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرگـه بعد از توشيح رئيـس جمـهور نـافذ شمرده مى شـــود.

مادۀ يکصد و يکم:
هيچ عضـو شوراى ملى بـه علت راى يـا نظريـه اى کـه در هنگـام اجـراى وظيفـه ابـراز مـى دارد مـورد تعقيـب عدلى قرار نمى گيرد.

مادۀ يکصد و دوم:
هرگـاه عضـو شـوراى ملـى بـه جـرمى متهم شـود ، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـى کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـى دهـد و مـتهم تحت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورې د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطي جرگې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازهٔ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو درېیمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شورې له دوو جرگو څخه د هرې یوې په غونډو کې گډون وکړي.

مادهٔ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورې هره جرگه کولای شي خپلي غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسهٔ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو څلورمه ماده :
د ملـــي شـــوری دواړې جرګـــې پـه عيـــن وخـــت کـــې، بيـــل بيـــل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱- کله چې تقنينيـه دوره يـا کلنـۍ غونـډه د جمهـور رئـيس لـه خـوا پرانيستل کېږي؛

۲- پـه هغـه صـورت کـې چـې جمهـور رئيس يې ضروري تشخيص کړي؛

د ولســـي جـرګـــې رئيـــس د ملـــي شـوری د ګـډو غـــونډو مـشري کوي.

يوسلو پنځمه ماده :
د ملي شوری غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئيس يا لږ تر لږه د ملي شوری لس تنه غړي يې د سري تـوب پيشـنهاد وکـړي او جرګـه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شوری ودانۍ ته ننوزي.

يوسلو شپږمه ماده :
د ملي شوری د هر مجلس نصاب د

مادۀ يكصدو چهارم:
هر دو مـجلس شـورای ملی در وقت واحـد بـه صـورت جداگانـه جلسه می کنند.

جلسات هردو مجلس در موارد ذيل می تواند به طور مشترک داير شود:

۱- در مـوقعی کـه دورۀ تقنينيـه يـا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح می گردد؛

۲- در صـورتيکه رئـيس جمهـور ضروری تشخيص دهد؛

رئيـس ولـسی جـرگـه، از جلسات مشـترک شـورای مـلـی ريـاسـت می نـمـايد.

مادۀ يكصدوپنجم:
جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اينكه رئيس مجلس يا حد اقل ده نفـر از اعضـای شـورای ملـی، سـری بودن آنرا درخواست نمايند و مجلس اين درخوست را بپذيرد.

هيچ شخصی نمی تواند عنفاً به مقر شورای ملی داخل شود.

مادۀ يكصد و ششم:
نـصاب هـر يک از دو مجلس شـورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایو د اخیستو په وخت کې د هرې جرګې د غړیو د اکثریت په حضور بشپړیږي او تصمیمونه یې د حاضرو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

یوسلو اوومه ماده :

ملي شوری په کال کې دوې عادي غونډې دایروي.

مادۀ یکصد و هفتم:

شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی دایر می کند.

د ملي شوری د دواړو جرګو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهه میاشتې ده. د اړتیا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

د رخصتیو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئیس په امر دایریداي شي.

جلسات فوق العاده شورای ملی در ایام تعطیل به امر رئیس جمهور دایر شده می تواند.

یوسلو اتمه ماده :

د ملي شوری د غړي د مړینې، استعفی، عزل او یا د داسي معلولیدو او معیوبیدو په صورت کې چې په دایمي توګه د وظیفي د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنینیه دورې لپاره د نوي استازي تعیین د قانون له حکمونو سره سم ترسره کیږي.

مادۀ یکصد و هشتم:

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی و یا معلولیت یا معیوبیتی که به طور دایم مانع اجرای وظیفه گردد، تعیین نماینده جدید برای مدت باقی مانده دورۀ تقنینه، مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

د ملي شوری د غړیو د حاضریدو یا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي

امور مربوط به حضور و غیاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

يوسلو نهمه ماده :
د تقنينيه دورې په وروستني يوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلای.

شپږم فصل
لويه جرگه

يوسلو لسمه ماده :
لويه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړيو؛

۲- د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي؛

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوي څارنوال کولای شي د لويې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده:
لويه جرگه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

داخلى تنظيم مى گردد.

مادۀ يکصد ونهم:
پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورۀ تقنينيه در فهرست كار شوراى ملى داخل شده نمى تواند.

فصل ششم
لويه جرگه

مادۀ يکصد و دهم:
لويه جرگه عالى ترين مظهر اراده مردم افغانستان مى باشد.

لويه جرگه متشكل است از:

۱- اعضاى شوراى ملى؛

۲- رؤساى شوراهاى ولايات و ولسواليها؛

وزرا، رئيس و اعضاى ستره محكمه و لوى ثارنوال مى توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق راى اشتراک ورزند.

مادۀ يکصد و يازدهم:
لويه جرگه در حالات ذيل داير ميگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېواد دخپلواکۍ، ملي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساسي قانون د حکمونو تعديل؛

۳- ددې اساسي قانون د (نهه شپيتمې) مادې له مخې د جمهور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:

لويه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توگه ټاکي.

يو سلو ديار لسمه ماده :

د لويې جرگې نصاب د رايې اخيستو په وخت کې د غړيو په اکثريت سره بشپړېږي.

د لويې جرگې تصميمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :

د لويې جرگې بحثونه علني دي، مگر

۱- اتخاذ تصميم در مورد مسايل مربوط به استقلال، حاکميت ملی، تماميت ارضی و مصالح عليای کشور؛

۲- تعديل احکام اين قانون اساسی؛

۳- محاکمۀ رئيس جمهور مطابق به حکم مندرج مادۀ شصت و نهم اين قانون اساسی؛

مادۀ يکصدو دوازدهم:

لويه جرگه در اولين جلسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يک نفر را به حيث معاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادۀ يکصد و سيزدهم:

نصاب لويه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثريت اعضا تکميل ميگردد.

تصاميم لويه جرگه، جز در مواردی که در اين قانون اساسی صريحاً ذکر گرديده، با اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادۀ يکصد و چهاردهم:

مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړيو څلورمه برخه يې د سریتوب غوښتنه وکړي او لويه جرګه دا غوښتنه ومني.

يوسلو پنځلسمه ماده :
د لويې جرګې د جريان په وخت کې ددې اساسي قانون (ديوسلويوومې) او (يوسلودويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقيږي.

اووم فصل
قضاء

يوسلو شپاړسمه ماده:
قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له لیارې تنظيميږي.

ستره محکمه د ستر قضايي اورګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

ماه یکصد و پانزدهم:
در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادهٔ یکصد و شانزدهم:
قوهٔ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضایی در راس قوهٔ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادهٔ یکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئيس لـه خوا د ولسي جرگې په تاييد او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (يوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت، په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

عضو که از طرف رئيس جمهور با تائيد ولسی جرگه و با رعايت احکام مندرج فقرۀ آخر مادۀ پنجاهم و مادۀ يکصد و هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توگه ټاکي.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (يوسلو اوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پايه له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادۀ يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورۀ خدمت از وظايف شان عزل نمی شوند.

يوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی بايد لاندېني شرايط ولري:

مادۀ يکصد و هجدهم:

عضو ستره محکمه واجد شرايط ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي گوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :
د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:
اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانینو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمین او د قضاء وظیفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

یوسلو شلمه ماده :
د قضائیه قوی په صلاحیت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقیقي یا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي یا مدعي علیه په حیث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

یوسلو یو ویشتمه ماده :
له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول معاهدو او بین المللي میثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت یا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسیر د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

یوسلو دوه ویشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې له صلاحیت څخه و باسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

نصوص این قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان تأمین نموده، وظیفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمایم."

مادهٔ یکصد و بیستم:
صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاویی است که از طرف اشخاص حقیقی یا حکمی، به شمول دولت، به حیث مدعی یا مدعی علیه در پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادهٔ یکصد و بیست و یکم:
بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی با قانون اساسی و تفسیر آنها بر اساس تقاضای حکومت و یا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

مادهٔ یکصد و بیست و دوم:
هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه یا ساحه یی را از دایرهٔ صلاحیت قوهٔ قضائیه به نحوی که در این فصل تحدید شده، خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمې، اته اویایمې او یوسلواوه ویشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضیو کې د نظامي محکمو د تشکیل مانع نه ګرځي.

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمیگردد.

د دې ډول محکمو تشکیل او صلاحیت د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم توسط قانون تنظیم میگردد.

یوسلو در ویشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعایت، د محکمو په تشکیل، صلاحیت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضیانو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصد و بیست و سوم:
با رعایت احکام این قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکیل، صلاحیت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم میگردد.

یوسلو څلیر ویشتمه ماده:
د قضائیه قوې د مامورینو او نورو اداري کارکوونکیو په برخه کې، د دولت د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو د مربوطو قوانینو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات او مکافات یې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

مادهٔ یکصد و بیست و چهارم:
در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوهٔ قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:
د قضائیه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتیبېږي او د دولت د بودجې د یوې

مادهٔ یکصد و بیست و پنجم:
بودجهٔ قوهٔ قضائیه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاى ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

مادهٔ یکصد و بیست و ششم:

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفید می شوند مشروط به اینکه به مشاغل دولتی و سیاسی اشتغال نورزند.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر درېيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کيږي.

مادهٔ یکصد و بیست و هفتم:

هرگاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمه رئیس یا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظیفه یا ارتکاب جنایت تقاضا نمایند و ولسی جرگه این تقاضا را با اکثریت دو ثلث کل اعضا تصویب کند، متهم از وظیفه عزل و موضوع به محکمهٔ خاص محول میگردد.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

تشکیل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته ويشتمه ماده :
د افغانستان په محكمو كې محاكمه په علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حكمونو سره سم په هغې كې ګډون وكړي.

محكمه كولاى شي، په داسي حالاتو كې چې په قانون كې څرګند شوي يا د محاكمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې كړي خو د حكم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده:
محكمه مكلفه ده د خپل صادر كړي حكم اسباب په فيصله كې ذكر كړي.

د محكمو د ټولو قطعي فيصلو عملي كول واجب دي خو د شخص د مرګ د حكم په حالت كې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يوسلو دېرشمه ماده:
محكمې ترغور لاندې قضاياوو كې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حكمونه تطبيقوي.

كه د غور لاندې قضاياوو له جملې څخه د كومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو كې حكم موجود نه وي، محكمه د حنفي فقهې د

مادۀ يكصد و بيست و هشتم:
در محاكم افغانستان، محاكمه به صورت علنى داير مى گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احكام قانون در آن حضور يابد.

محكمه مى تواند در حالاتى كه در قانون تصريح گرديده، يا سرى بودن محاكمه ضرورى تشخيص گردد، جلسات سرى داير كند ولى اعلام حكم بايد به هر حا ل علنى باشد.

مادۀ يكصد و بيست و نهم:
محكمه مكلف است اسباب حكمى را كه صادر مى نمايد، در فيصله ذكر كند.

تمام فيصله هاى قطعى محاكم واجب التعميل است مگر در حالت حكم به مرگ شخص كه مشروط به منظورى رئيس جمهور مى باشد.

مادۀ يكصد و سى ام:
محاكم در قضاياى مورد رسيد گى، احكام اين قانون اساسى و ساير قوانين را تطبيق مى كنند.

هرگاه براى قضيه يى از قضاياى مورد رسيدگى، در قانون اساسى و ساير قوانين حكمى موجود نباشد محاكم به پيروى از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون ټاکلي، قضيه په داسي ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تأمين کړي.

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع نموده، قضیه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمین نماید.

يوسلو يو دېرشمه ماده :

محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالو پورې مربوطو قضاياووکې د تشيع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبيقوي.

مادۀ یکصدو سی و یکم:

محاکم برای اهل تشیع، در قضایای مربوط به احوا ل شخصیه، احکام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون یا نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

در سایر دعاوی نیز اگر در این قانون اساسی و قوانین دیگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضیه را مطابق به احکام این مذهب حل و فصل می نمایند.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :

قاضيان د سترې محکمې په پيشنهاد او د جمهور رئيس په منظورۍ ټاکل کېږي.

مادۀ یکصد و سی و دوم:

قضات به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور تعیین می گردند.

د قاضيانو مقرري، تبديلي، ترفيع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

تقرر، تبدل، ترفیع، مؤاخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه د اجرايي او قضايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د تأمين لپاره، د قضائيه قوې،

ستره محکمه به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی و تأمین اصلاحات لازم، آمریت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

قوهٔ قضائیه را تأسیس می نماید.

يوسلو دري دېرشمه ماده :

که قاضي د جنايت په ارتکاب متهم شي، ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي، که ستره محکمه دده د دفاع تر اوريدو وروسته اتهام وارد وبولي، جمهور رئيس ته يې د عزل پيشنهاد کوي د جمهور رئيس له منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظيفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سم جزا ورکول کيږي.

مادهٔ یکصد و سی و سوم:

هرگاه قاضی به ارتکاب جنایت متهم شود، ستره محکمه مطابق به احکام قانون به حالت قاضی رسیدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتیکه ستره محکمه اتهام را وارد بداند پیشنهاد عزلش را به رئیس جمهور تقدیم و با منظوری آن از طرف رئیس جمهور، قاضی متهم از وظیفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

يوسلو څلور دېرشمه ماده:

دجرمونو کشف د پوليس په وسيله او دجرمونو تحقيق او په محکمه کې پر متهم باندې د دعوا اقامه دڅارنوالۍ له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي.

مادهٔ یکصد و سی چهارم:

کشف جرایم، توسط پولیس و تحقیق جرایم و اقامهٔ دعوا علیه متهم در محکمه، از طرف څارنوالی مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخه ده او په خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

څارنوالی جزء قوهٔ اجرائیه و در اجراآت خود مستقل می باشد.

د څارنوالۍ تشکيل، صلاحيت او د اجراآتو څرنګوالی د قانون له لیاري تنظیمېږي.

تشکیل، صلاحیت و طرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم میگردد.

د وسله والو ځواکونو، پوليسو او دملي امنيت کارکوونکيو د وظيفوي جرمونو کشف او تحقيق د خاص قانون له

کشف و تحقیق جرایم وظیفوی منسوبین قوای مسلح، پولیس و موظفین امنیت ملی، توسط قانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لياړې تنظيمېږي.

يوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي و نه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسيله ورته تأمينېږي.

اتم فصل
اداره

يوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظيمېږي.

مرکزي اداره پرځينو اداري واحدونو ويشل کېږي چې د هرې يوې په سرکې يو وزير وي.

دمحلي اداري واحد ولايت دی. د ولايتونو او مربوطه ادارو شمير، ساحه، برخې او تشکيلات د نفوسو دشمير، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس دقانون له لياړې تنظيمېږي.

خاص تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گيرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضيه و صحبت در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برايش تأمين ميگردد.

فصل هشتم
اداره

مادۀ يکصدوسی وششم :
ادارۀ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارۀ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظيم ميگردد.

ادارۀ مرکزی به يک عده واحدهای اداری منقسم ميگردد که در رأس هر کدام يک نفر وزير قرار دارد.

واحد ادارۀ محلی، ولايت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشکيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اوه دېرشمه ماده:
حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زياتې ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

يوسلو اته دېرشمه ماده:
په هر ولايت کې يوه ولايتي جرګه جوړېږي.

د ولايتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

يوسلو نهه دېرشمه ماده:
ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينوکې څرګنده شوې، برخه اخلي او په ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي

مادۀ يکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هر چه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملی، صلاحيتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارۀ محلی تفويض می نمايد.

مادۀ يکصد و سی وهشتم:
در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل می شود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقيم از طرف ساکنين ولايت برای مدت چهارسال انتخاب ميگردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

مادۀ يکصد و سی ونهم:
شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

همکاری ادارهٔ محلی اجرا می نماید.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرګې جوړېږي.

مادهٔ يکصد و چهلم:
برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

ددې جرګو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

اعضای اين شوراها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

په محلي جرګو کې د کوچيانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

سهم گيری کوچيان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.

مادهٔ يکصد و چهل و يکم:
برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکيل می شود.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می شوند.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظيم ميگردند.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

مادهٔ يکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعميل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حكمونــو د تعـــميل او د منـــدرجو ارزښتونو د تـــأميـــن لپـــاره لاز مـې اداري جوړوي.

و تـأميـن ارزشهـاى منـدرج ايـن قـانـــون اســـاسی، ادارات لازم را تشكيل می نمايد.

نهم فصل
اضطراري حالت

فصل نهم
حالت اضطرار

يوسلو دري څلويښتمه ماده:
كـه د جگـړې، د جگـړې دخطـر، وخـيم اغتشـاش او طبيعـي آفـاتو او يـا ورتـه حالت له امله د خپلواكۍ او ملي ژوند ساتنه پـه هغـه طريقـه چې پـه اساسـي قانون كې ټاكل شوې، ناشونې وگرځـي د جمهور رئيس له خوا د ملي شورى په تائيد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو كې اضطراري حالت اعلانېږي.

مادۀ يكصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـيم، آفـات طبيعـی و يـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حيـات ملی از مجرايی كه در قانـون اساسی تعيين شده، ناممكـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـيس جمهـور بـا تائيد شورای ملی در تمـام يا بعضی از سـاحـات كشـور اعلان می شود.

كـه اضـطراري حالـت تـر دوو مياشـتو زيـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره يې د ملي شورى موافقه شرط ده.

هرگـاه حالـت اضـطرار بيش از دو مـاه دوام نمايد، بـرای تمديـد آن، موافقت شورای ملی شرط است.

يوسلو څلورڅلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت كې جمهـور رئـيس كـولای شي د ملي شورى او د سـترې محكمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځينې صلاحيتونه حكومت ته انتقال كړي.

مادۀ يكصد و چهل و چهارم:
در حـالــت اضــطرار رئـيس جمـهــور می تواند بـه مشـورۀ رؤسـای شورای ملـی و سـتره مـحكمــه، بعضـی از صـلاحيت هـای شـــورای ملـی را بـه حكومت انتـقال دهد.

يوسلو پنځه څلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت كې جمهـور رئيس كولای شي چې د ملي شورى او دسترې

مادۀ يكصد و چهل و پنجم:
در حـالت اضطرار، رئيس جمهور می تـــواند بعد از تائيد روسای شـــورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمې د رئيسانو تر تائيد وروسته د اساسي قانون لاندینی حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱- د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

۲- شپږ د پرشمه ماده؛

۳- داوه د پرشمي مادې دويمه فقره؛

۴- داته د پرشمي مادې دويمه فقره؛

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديلېږي.

يوسلو اوه څلويښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري رياست دوره او يا د ملي شورى تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو انتخاباتو تر سره کيدل ځنډېږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې تمديديږي.

که اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرګه د جمهور رئيس له خوا راغو ښتله کيږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوومياشتو دننه انتخابات کيږي.

ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيل را معطل بسازد و يا بر آنها قيودی وضع نمايد:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بيست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ يکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادۀ يکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ رياست جمهوری و يا دوره تقنينيه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هرگاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اته ځلويښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (يوسلو ځلور ځلويښتمې او يوسلو پنځه ځلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

مادهٔ يکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يکصد و چهل و چهارم و يکصد و چهل و پنجم اين قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط ميگردند.

لسم فصل
تعديل

فصل دهم
تعديل

يوسلو نهه ځلويښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروی اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازي د هغوی د حقوقو د ښيګڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپيتمې او يوسلو شپږ ځلويښتمې مادې د احکامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي شوری د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

مادهٔ يکصد و چهل و نهم:
اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات اين قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعايت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و يکصد و چهل و ششم اين قانون اساسی، با پيشنهاد رئيس جمهور يا اکثريت اعضای شورای ملی صورت می گيرد.

يوسلو پنځوسمه ماده:
د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت،

مادهٔ يکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شوری او سترې محکمې د غړیو له منځه، یو هیئت جوړېږی او د تعدیل طرح تیاروي.

شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

د تعدیل د تصویب لپاره د جمهور رئیس په فرمان او د لویې جرگې د فصل له حکمونو سره سم لویه جرگه دایرېږی.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگه بر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر میگردد.

که لویه جرگه د ټولو غړیو له دریو برخو څخه د دوو برخو په اکثریت د تعدیل طرح تصویب کړي، د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذ ېږی.

هرگاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

یوولسم فصل
متفرقه حکمونه

فصل یازدهم
احکام متفرقه

یوسلو یو پنځوسمه ماده:
جمهور رئیس، د جمهور رئیس مرستیالان.، وزیران او دسترې محکمې رئیس او غړي، لوی څارنوال، د مرکزي بانک او ملي امنیت رئیسان، والیان او ښاروالان د خپلې وظیفې په وخت کې نشي کولای له دولت سره هیڅ ډول انتفاعي معامله تر سره کړي.

مادۀ یکصد و پنجاه و یکم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه، لوی څارنوال، روسای بانک مرکزی و امنیت ملی، والیان و شاروالها در مدت تصدی وظیفه نمی توانند هیچ معامله انتفاعی را با دولت انجام دهند.

یوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئیس، د جمهور رئیس مرستیالان، وزیران، د ملي شوری او سترې محکمی رئیسان او غړي، لوی

مادۀ یکصد و پنجاه دوم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوال او قاضيان نشي کولای د وظيفې د تصدۍ په موده کې نور مشاغل ولري.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:
قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کارکوونکی نشی کولی د وظيفې دتصدۍ په موده کې په سياسي گوندونو کې غړيتوب ولري.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:
د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوی څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورگان په وسيله چې قانون يې ټاکې ثبت، څېړل کېږي او خپرېږي.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:
د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملي شوری رئيسانو او غړيو، د سترې محکمې غړيو، قاضيانو او لوی څارنوا ل ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:
د هر ډول انتخاباتو د څارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي

څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظيفه به مشاغل ديگری اشتغال ورزند.

مادهٔ يکصد و پنجاه و سوم:
قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پوليس و منسوبين امنيت ملی، در مدت تصدی وظيفه نمی توانند در احزاب سياسی عضويت داشته باشند.

مادهٔ يکصد و پنجاه و چهارم:
دارايی رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعيين ميگردد، ثبت، رسيدگی و نشر می شود.

مادهٔ يکصد و پنجاه و پنجم:
برای معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعيين ميگردد.

مادهٔ يکصد و پنجاه و ششم:
کميسيون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسيون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

يوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک کمېسيون د قانون له حکم سره سم تشکيلېږي.

ددې کمېسيون غړي د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تائيد تعينېږي.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

يوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتيازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

يوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذيدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

مادهٔ یکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظیفې سرته رسوي:

۱- دشېږو میاشتو دننه جمهوري ریاست، ملي شوری او محلي جرګو د انتخاباتو په اړه د تقنیني فرمانونو صادرول؛

۲- له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسي تشکیلاتو پر قانون باندې دکار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسیون جوړول؛

۴- د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول؛

یوسلو شپیتمه ماده:

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظایف ذیل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛

۳- تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ یکصد و شصتم:

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت می گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شورای ملی با هم در يک وقت صورت بگيرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

صلاحيت های شورای ملی مندرج در اين قانون اساسی تا زمان تأسيس اين شوری به حکومت تفويض می شود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئيس جمهور تشکيل می گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:

ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادهٔ يکصد و شصت و يکم :

شورای ملی، وظايف و صلاحيت های خود را به مجرد تأسيس، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعما ل می کنند.

د ملي شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د ديرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از داير شدن اولين جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام اين قانون اساسی تشکيل می گردند.

د افغانستان د انتقالی اسلامی دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړی.

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانيکه رئيس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظيفه می نمايد.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهای اجرايی و قضايی دولت با رعايت حکم فقرهٔ چهارم مادهٔ يکصد و پنجاه و نهم اين

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او ستري محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملي شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کېږي.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

فرامين تقنينی که از آغاز دورۀ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

مادۀ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library